

REGU § 38 Slites lokala utvecklingsplan

Ärendenummer: RS 2023/1089

Regionalt utvecklingsutskotts förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Att arbeta fram en lokal utvecklingsplan (process) handlar om att genomföra ett strategiskt arbete med fokus på utveckling på en specifik och avgränsad plats. Utvecklingsplanens upplägg utgår från en trestegsmodell; nuläge - vision och målbild – insatsplan/handlingsplan. I den lokala utvecklingsplanen beskriver bygden sitt läge efter tre perspektiv på attraktionskraft, leva & bo, etablera & utveckla och besöka & uppleva.

Slite beskriver i sin lokala utvecklingsplan bygdens mål att vara en bygd med ett gott utbud av offentliga och kommersiell service tillsammans med ett gott handelsutbud. Där det byggs fler bostäder för att möta framtidens behov. Det lokala företagsklimatet ska vara gott och genomsyras av social hållbarhet och samverkan. För såväl boende som besökare ska det vara trevligt att uppleva bygden året runt. Besökare ska fungera som goda ambassadörer för kommande besökare.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att ett lokalt arbete med att stimulera och stärka engagemanget och utvecklingskraften i bygden är av stor betydelse för en hållbar regional utveckling. Att bygder arbetar systematiskt med lokala utvecklingsplaner och/eller smarta landsbygdsstrategier som metod för att hantera lokala utvecklingssträvanden är en viktig del i ett långsiktigt och systematiskt arbete med landsbygdsutveckling och leder till stärkta bygder.

Bygdens lokala utvecklingsplan hanteras inom ramen för Region Gotlands *Arbetsmodell för landsbygdsutveckling*.

För Region Gotland är det värdefullt med en aktör som tar ansvar för att samla bygden i gemensamma och övergripande frågor, föreningen Slite Intresseförening och Slite Utveckling AB är sådana.

Möjligheterna och utvecklingen inom ramen för landsbygdsutveckling har en stor bredd och kan återfinnas inom följande prioriteringar och effektmål i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040:

Prioriteringar Vårt Gotland 2040	Effektmål 2040
Gå före i klimat- och energiomställningen.	1. En god, jämlik och jämställd hälsa.
Stimulera innovation och förnyelse.	2. En trygg och attraktiv livsmiljö med goda uppväxtvillkor.
Stärk och utveckla näringslivet.	4. God utbildningsnivå och goda förutsättningar för livslångt lärande.
Utveckla attraktionskraften.	10. God konkurrenskraft och tillväxt i näringslivet.
Främja hälsa, delaktighet och trygghet.	11. En inkluderande arbetsmarknad där kompetensen möter behoven.
Utveckla kulturen och ta tillvara kulturmiljöerna.	12. God tillgänglighet och hållbara kommunikationer.
Stärk tillgängligheten.	
Skapa förutsättningar för byggande och bostadsförsörjning.	

I genomförandeprogrammet för Näringslivets förutsättningar och innovation finns flera mål till 2027 med tydlig koppling till detta ärende:

- *Gotlands attraktionskraft är stärkt.*
- *Det finns goda förutsättningar för hållbar platsutveckling i bygder över hela Gotland.*
- *Näringslivsklimatet är bra och det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.*

I Handlingsplanen har bygden angett Region Gotland som ansvarig/delansvarig för insatser. Respektive fråga behöver hanteras separat av Region Gotland.

Insatser som har primär koppling till Region Gotland och som behöver följas upp är:

- Trycka på Gotlandshem för ombyggnadsplanerna och förtätning av det ”gamla pensionärshemmet”.
Kommentar: *Gäller Tullbagsvägen 2. Gotlandshem har själva indikerat för förtätning och behov av renovering på denna fastighet (enligt Slite Utveckling). Behöver undersökas vidare.*
- Möte med privata ägare med mestadels tomma fastigheter för att diskutera möjligheter för lägenheter.
Kommentar: *Vad gäller Region Gotlands tomma fastigheter i Slite så har samtalen de senaste åren mellan Slite utveckling och Region Gotland primärt handlat om Region Gotlands fastigheter:*

- Köket på Kilåkern 2.
 - Tullbuset/ Strandriddaregården.
 - Vikhagen (f.d. rörlagret).
 - Othem Närs 1:22
- Utvecklingsaktörer i Slite presenterades på ett dialogmöte med Region Gotland den 25 januari 2022 ett förslag på "Samverkansmodell" kring Region Gotland mark och fastigheter i Slite.
- Modellen som Slite föreslår passar inte det uppdrag Region Gotland, teknikförvaltningen har när det gäller fastigheter. Eftersom Region Gotlands uppdrag för regionens egna fastigheter att de ska rymma organisationens egen verksamhet och finns det inte ett behov inom organisationen ska lokalerna säljas på öppna marknaden.
- Sätta tryck på arbetet om mer planlagd mark för boende i Slite.
Kommentar: Region Gotland äger relativt mycket mark i Slite.
Utvecklingsaktörer i Slite har under en längre tid haft mark- och bostadsfrågor inklusive fastighetsfrågor högst upp på sin agenda i samtal med Region Gotland. Det finns fördelar med att Region Gotland framöver internt samordnar frågor som rör samhällsbyggnadsprocessen i bygden på ett mera sammanhållet sätt. Arbetet bör hållas ihop av samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF). Bygden väntas inom kommande decennium att få nya behov kopplat till näringslivsutveckling runt exempelvis Heidelberg Materials Cement Sverige (f.d. Cementa) utveckling. Region Gotland kan i relation till utvecklingen titta på hanteringar av behovet av bostäder/ byggande för arbetskraft för att säkra kompetensförsörjningen.
 - Utred möjligheten med regelbundna båtturer till befintliga bryggor runt naturreservatet och Enholmen. Sök driftsbidrag hos Region Gotland.
Kommentar: Region Gotland är positiv till utveckling av Slite skärgård. Det är viktig nod för platsutveckling. Det finns stora synergieffekter med utveckling av en Nationalpark vid Bästeträsk.
Det finns flera finansieringsmöjligheter för olika faser i sådan process. Utvecklingsprojekt till denna typ av förändring/ utveckling söks med fördel hos Leader Gute. Länsstyrelsen i Gotlands län är också en aktör som bör involveras. Region Gotland ansvarar inte för platserna/ bryggorna. Kultur- och fritidsavdelningen hade tidigare (1980/90-talet) stöd till badbryggor, toaletter och dylikt. Fram till den 31 mars 2023 har kultur- och fritidsavdelningen haft ett stöd till så kallade samlingslokalhållande föreningar (Bydegårdsföreningar/ Folkets Hus), vilket inte hade varit aktuellt i detta fall. Inom kort får kultur och fritid ett nytt bidragssystem.
 - Kontrollera med ansvariga för gotland.com att det är en lämplig kanal för informationsspridning. Bjuda in alla intresserade föreningar och företag för att i workshop form registrera sig och visa event på gotland.com.
Kommentar: Region Gotland ansvarar för plattformen gotland.com. Workshop har redan genomförts i Slite av medarbetare på enheten Hållbar tillväxt. Den 1 maj började ett utvecklingsprojekt "Relocation Gotland" (RS 2023/ 542), som ägs av Region Gotland som innebär en utveckling av gotland.com med fokus på

att projektet ska bidra till en positiv befolkningstillväxt, en attraktiv universitetsö och ett hållbart näringsliv.

- Samtal med Region Gotland, teknikförvaltningen om att göra om en del av torget.

Kommentar: *Slite är den serviceort där Region Gotland, teknikförvaltningen (TKF) har investerat mest medel på utveckling av offentlig plats det senaste decenniet. Offentliga platser i Slite som har utvecklats är bland annat torget, promenadstråk, grillplats och sittor på strandpromenaden/badet, ny brygga, tillgänglighetsramp och toalett på badplatsen, grillplats vid Lillungsrev och renovering av vatten och damm i parken med tillhörande planteringar. TKF anlade den norra delen av torget dvs. delen med grus för cirka 10 år sedan. Den norra torgdelen är ett modernt torg med grus till skillnad mot den södra delen, som är hårdgjord yta (asfalt). Möjliga utvecklingsmöjligheter för torget är att titta på rumsligheten och få de två olika delarna att hänga ihop på ett enhetligt sätt. Teknikförvaltningen har fått investeringsmedel till landsbygdsutveckling för att möta utpekade landsbygdsutvecklingsbehov (RS 2020/183). I nuläget inväntas beslut om utökad driftsbudget kopplad till investeringen annars kan inga projekt startas upp. Vid beslut av tilldelad driftsbudget kommer nedan presenterade projekt att startas upp under 2023.*

- *Parken: utveckling av mötesplatser som möjliggör möten mellan generationer i samband med att en ny lekplats byggs. (TKF arbetar med processen kring en ny lekplats. Uppdraget är ännu inte upphandlat.).*
- *Aktivitetsredskap på en eller flera platser i samhället för att främja fysisk hälsa.*
- *Plantera träd i samhället enligt behovet i I-Tree.*
- *Placera ut två Big belly (solcellsdriven papperskorg).*
- Be Region Gotland, teknikförvaltningen sätta upp skyltar med pilar speciellt den på torget.

Kommentar: *Teknikförvaltningen planerar för att hålla en dialog med Slite Utveckling och Slite intresseförening angående utpekade projekt inom ramen för investeringsmedel till landsbygdsutveckling.*

Teknikförvaltningen är i ett pågående arbete med att ta fram ett "Möbleringsprogram" där presenteras ett urval av utrustning till Region Gotlands offentliga platser, som baserar sig både på hållbarhetskrav och estetik. Möbleringsprogrammet ska ge förutsättningar till att skapa en god sammanhållen utemiljö med avseende på det offentliga rummets utrustning och möblering. Det påverkar vilka skyltar och dylikt som kommer att förordas.

Slite har fått medel till av Region Gotland för att arbeta vidare med de insatser som beskrivs i den lokala utvecklingsplanen, 900 000 kronor (2021) + 300 000 kronor (2022). Inom ramen för detta bör en hel del aktiviteter kunna genomföras.

På regional nivå pågår just nu flera övergripande platsutvecklingsprojekt från vilka det går att hämta lärdomar och nätverk till insatserna i Slite.

Projekten är:

- Framåt – nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans, Gubis.
- Näringslivsdriven platsutveckling, Tillväxt Gotland/Gotlands handel.
- Vi Landsbyggare på Gotland, Leader Gute.
- ”Roma, Klintehamn, Hemse”, ett samverkansprojekt i de tre orterna.

Det kvarstår att signera avsiktsförklaring mellan Region Gotland (regiondirektör) och ansvarig förening i Slite. Det kommer att ske senare under 2023.

EU-fonden för en rättvis omställning (FRO) och dess inriktning mot mineralindustrin på Gotland kommenteras inte i detta ärende.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Malena Bendelin, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Regionalt utvecklingsutskott föreslår att regionstyrelseförvaltningen gör justeringar i upprättade handlingar utifrån de synpunkter som regionalt utvecklingsutskott lämnat.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med föreslagna tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Slites lokala utvecklingsplan

Bilaga 2. Sammanfattning av den lokala utvecklingsplanen

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-10

Skickas till

Slite Utveckling AB

Slite Intresseförening